

Inhalatietherapie bij astma voor volwassenen

Longformularium voor de eerste lijn

Noordwest Veluwe & Zeewolde

in samenwerking met:
apothekers, huisartsen, praktijkondersteuners, longartsen en longverpleegkundigen

Versie: oktober 2018

Dit overzicht is zo zorgvuldig mogelijk samengesteld.
Er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

	SABA (short acting beta agonist)	SAMA (short acting muscarinic agonist)	SABA/SAMA (combi)	ICS (inhalation cortico steroid)	LABA (long acting beta agonist)	LAMA (long acting muscarinic agonist)	ICS + LABA (combi)
Poederinhalator	 Ventolin Diskus (salbutamol), salbutamol Novolizer, salbutamol Cyclohaler, Bricanyl Turbuhaler (terbutaline)	 ipratropium Cyclohaler		 Flixotide Diskus (fluticason), budesonide Novolizer, budesonide Cyclohaler, beclometason Cyclohaler, budesonide Easyhaler, Pulmicort Turbuhaler (budesonide)	 Serevent Diskus (salmeterol), formoterol Novolizer, formoterol Cyclohaler, formoterol Easyhaler, Foradil (formoterol), Oxis Turbuhaler (formoterol)		 Seretide Diskus (fluticason/salmeterol), Relvar Elipta (fluticasone/vilanterol), Foster Nexthaler (beclometason/formoterol), Duoresp Spiromax (budesonide/formoterol), AirFluSal Forspiro (fluticason/salmeterol), Elpenhaler (fluticason/salmeterol), Symbicort Turbuhaler (budesonide/formoterol)
Dosis aerosol	 salbutamol, salbutamol airomir	 ipratropium, Berodual (fenoterol/ipratropium)		 Alvesco (ciclesonide), budesonide, Flixotide (fluticason), beclometason, Qvar (beclometason)	 Atimos (formoterol), Serevent (salmeterol)		 Flutiform (fluticason/formoterol), Foster (beclometason/formoterol), Seretide (fluticason/salmeterol), Vincion (fluticason/salmeterol), Symbicort (budesonide/formoterol)
Ademgestuurde dosis aerosol	 salbutamol Redihaler, Airomir Autohaler (salbutamol)		 Qvar Autohaler (beclometason), beclometason Redihaler				
Soft Mist inhalator						 Spiriva Respimat (tiotropium)	
Voorzetkamer	 Aerochamber met mondstuk	 Aerochamber met gezichtsmasker	 Babyhaler	 Volumatic	 Space chamber	 Vortex	

SAMENVATTING STAPPENPLAN ASTMA BIJ VOLWASSENEN

STAP 1	<ul style="list-style-type: none"> Kortwerkende luchtwegverwijder (SABA) 'zo nodig' Bij weinig frequente klachten (≤ 2 maal per week). Bij inspanningsastma 10 tot 15 minuten vóór inspanning.
STAP 2	<ul style="list-style-type: none"> Onderhoudsbehandeling met ICS Bij ≥ 3 maal per week klachten, of ≥ 3 maal per week gebruik van SABA (startdosis ICS).
STAP 3	<ul style="list-style-type: none"> Onderhoudsbehandeling met ICS en LABA Bij geen verbetering astmacontrole ondanks juiste diagnose en adequaat gebruik startdosis ICS.
STAP 4	<ul style="list-style-type: none"> Consultatie longarts Indien voorgaande stappen niet binnen 3 maanden worden bereikt.

MIDDEL	INHALATIEPOEDER	DOSIS AÉROSOL	MAXIMUM / DAG
Kortwerkende luchtwegverwijders			
SABA (short acting beta-2-agonists)			
Salbutamol	1-4 dd 100-400 µg	1-4 dd 100-200 µg	800-1600 µg afhankelijk van de toedieningsvorm
SAMA (short acting muscarinic antagonist)			
Ipratropium		3-4 dd 40 µg (= twee inhalaties)	240 µg
Inhalaticorticosteroiden (ICS)			
Budesonide	1-2 dd 200-400 µg	1-2 dd 200-400 µg	1600 µg (2dd 800 µg)
Fluticason propionaat	2 dd 100-500 µg	2 dd 125-250 µg	2000 µg
Ciclesonide		1 dd 160 µg	640 µg (2dd 320 µg, max. 12 weken)
Langwerkende luchtwegverwijders			
LABA (long acting beta-2-agonists; bij astma geen LABA zonder ICS)			
Formoterol	1-2 dd 12-24 µg	2 dd 12-24 µg	48 µg (evt. 72 µg = onderhoud + zo nodig)
Salmeterol	2 dd 50 µg	2 dd 25 µg	200 µg
LAMA (Langwerkende anticholinergicum, Long acting muscarinic antagonist; bij astma geen LAMA zonder ICS)			
Tiotropium		1 dd 5 µg (= 2 x 2,5 µg)	5 µg
Combinatiepreparaten (ICS / LABA)			
Fluticason / salmeterol	2 dd '50/100' - '50/250' - '50/500' µg		100/1000 µg
Fluticason / vilanterol	1 dd '92/22 - 184/22' µg		92/22 - 184/22 µg
Beclometason / formoterol†	2 dd '100/6' - '200/6' µg	2 dd '100/6' - '200/6' µg	800/24 µg
Budesonide / formoterol‡	2 dd 1-2 '160/4,5' - '320/9' µg		1600/48 µg
Fluticason / formoterol		2dd2 '50/5' - '125/5' - '250/10' µg	1000/40 µg

Bij gedeeltelijke of slechte astmacontrole met een startdosis ICS ondanks adequate diagnostiek en adequaat beleid, kan de dosis ICS in stap 2 of 3 verdubbeld worden.
† Bij onderhoudsdosis beclometason/ formoterol '100/6' of budesonide/ formoterol '100/6': zo nodig extra inhalaties daarvan maximaal 8 inhalaties per dag.

Streef naar uniformiteit bij de keuze van het device.

	SABA (short acting beta agonist)	SAMA (short acting muscarinic agonist)	SABA/SAMA (combi)	LAMA (long acting muscarinic antagonist)	LABA (long acting beta agonist)	LABA/LAMA (combi)	ICS/LABA (combi) Geen voorkeur NHG. Losse ICS toevoegen aan combi LAMA/LABA.	ICS (inhalation cortico steroid)	ICS/LABA/LAMA (combi)																			
Poeder inhalator	 Ventolin Diskus salbutamol	 salbutamol Novolizer	 salbutamol Cyclohaler	 Bricanyl Turbuhaler (terbutaline)	 ipratropium Cyclohaler	 Seebri Breezhaler (glycopyrronium)	 Incruse Ellipta (umeclidinium)	 Eklira Genuair (aclidinium)	 Spiriva Handihaler (tiotropium)	 Zonda (tiotropium)	 Onbrez Breezhaler (indacaterol)	 formoterol Novolizer	 Serevent Diskus (salmeterol)	 formoterol Cyclohaler	 formoterol Easyhaler	 Foradil (formoterol)	 Oxis Turbuhaler (formoterol)	 Ultibro Breezhaler (glycopyrronium/indacaterol)	 Anoro (umeclidinium/vilanterol)	 Duakliir Genuair (aclidinium/formoterol)	 Seretide Diskus (fluticason/salmeterol)	 Relvar Ellipta (fluticason/vilanterol)	 Foster Nexthaler (beclometason/formoterol)	 Duosp Spiromax (budesonide/formoterol)	 AirFluSal Forspiro (fluticason/salmeterol)	 Symbicort Turbuhaler (budesonide/formoterol)	 Flixotide Diskus (fluticason)	 Trelegy (fluticason/vilanterol/umeclidinium)
Dosis aerosol	 salbutamol	 Airomir (salbutamol)	 ipratropium	 Berodual (fenoterol/ipratropium)	 Atimos (formoterol)	 Serevent (salmeterol)	 Foster (beclometason/formoterol)	 Symbicort (budesonide/formoterol)	 Alvesco (ciclesonide) off label	 Flixotide (fluticason)	 Trimbow (beclometason/formoterol/glycopyrronium)																	
Ademgestuurde dosis aerosol	 salbutamol Redihaler	 Airomir Autohaler (salbutamol)																										
Soft Mist inhalator				 Spiriva Respimat (tiotropium)	 Striverdi Respimat (olodaterol)	 Spiolto Respimat (tiotropium/olodaterol)																						
Voorzetkamer	 Aerochamber met mondstuk	 Aerochamber met gezichtsmasker	 Babyhaler	 Volumatic	 Space chamber	 Vortex																						

SAMENVATTING STAPPENPLAN COPD

STAP 1	• Kortwerkende luchtwegverwijder (SAMA of SAMA) • Bij weinig klachten geen medicatie.
STAP 2	• Kies de andere soort kortwerkende luchtwegverwijder (SABA of SAMA) of voeg deze toe • Bij onvoldoende verbetering na twee weken.
STAP 3	• Stap over op langwerkende luchtwegverwijder (LABA / LAMA) • Combineer LABA / LAMA zo nodig.
STAP 4	• Overweeg toevoegen ICS • alleen bij ≥ 2 exacerbaties in voorafgaande jaar ondanks LABA / LAMA. • Staak ICS indien het geen duidelijke toegevoegde waarde heeft.
STAP 5	• Consultatie longarts • Indien voorgaande stappen niet binnen 3 maanden worden bereikt.

MIDDEL	INHALATIEPOEDER	DOSIS AËROSOL	MAXIMUM / DAG
Kortwerkende luchtwegverwijders			
SABA (short acting beta-2-agonists)			
Salbutamol	4 dd 100-400 µg	4 dd 100-200µg	800-1600 µg afhankelijk van de toedieningsvorm
SAMA (short acting muscarinic antagonist)			
Ipratropium		3-4 dd 40 µg	240 µg
Langwerkende luchtwegverwijders			
LAMA (long acting muscarinic antagonist)			
Tiotropium		1 dd 5 µg (= 2 x 2,5 µg)	5 µg
Glycopyrronium	1 dd 44 µg		44 µg
Umeclidinium	1 dd 55 µg		55 µg
LABA (long acting beta-2-agonists)			
Formoterol	1-2 dd 12-24 µg	1-2 dd 12-24 µg	48 µg
Olodaterol		1 dd 5 µg (= 2 x 2,5 µg)	5 µg
Indacaterol	1 dd 150-300 µg		300 µg
Combi LAMA / LABA			
Tiotropium / olodaterol		1 dd 2,5 / 2,5 µg	5/5 µg
Glycopyrronium / indacaterol	1 dd 43 / 85 µg		43 / 85 µg
Umeclidinium / vilanterol	1 dd 55 / 22 µg		55 / 22 µg
ICS (inhalatiecorticosteroiden)			
Alvesco (ciclesonide) off label		1 dd 320 µg	320 µg
Fluticasonpropionaat	2 dd 500 µg	2 dd 500 µg	1000 µg

Streef naar uniformiteit bij de keuze van het device.